

Zienswijze op Economische Visie 2040 en Uitvoeringsagenda

Een toekomstbestendige economie voor Hilversum.

Sterk in zichzelf, krachtig in de regio en zichtbaar (inter)nationaal.

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Namens ruim 1000 betrokken ondernemers uit Hilversum dienen wij hierbij onze zienswijze in op de Ontwerp Visie 2040 en de bijbehorende uitvoeringsagenda.

Wij waarderen de integrale blik op de toekomst van Hilversum en zien dat economie meer aandacht krijgt dan in voorgaande jaren. Wij zijn van mening dat op een aantal essentiële punten aanscherping noodzakelijk is om de economische vitaliteit van onze gemeente duurzaam te kunnen waarborgen.

1. Ruimte voor werk

Bescherming als uitgangspunt (van ‘ja, mits’ naar ‘nee, tenzij’)

In de visie wordt ruimte voor transformatie van werklocaties naar wonen nadrukkelijk opgehouden, mede vanuit het uitgangspunt van de Omgevingswet waarin wordt gesproken over een positieve grondhouding (“ja, mits”). Wij hebben begrip voor deze benadering. Tegelijkertijd constateren wij dat deze uitleg in de praktijk te ruim wordt geïnterpreteerd.

De Omgevingswet vraagt om een uitnodigende houding, maar verplicht gemeenten niet om transformatie altijd mogelijk te maken. “Ja denken” betekent niet automatisch “ja zeggen”. Gemeenten behouden beleidsruimte om duidelijke kaders te stellen en functies actief te beschermen wanneer dat noodzakelijk is voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. En juist daar wringt de schoen in Hilversum.

Hilversum is het punt van voldoende frictieruimte al geruime tijd gepasseerd. Er is sprake van een structurele onbalans tussen vraag en aanbod van bedrijfsruimte. Daarbij is het van belang onderscheid te maken tussen formele en informele werklocaties. Formele werklocaties betreffen bedrijventerreinen en planmatig ingerichte werkgebieden. Informele werklocaties bevinden zich juist in gemengde gebieden, boven winkels, in aanloopgebieden of in kleinschalige panden. Juist deze informele plekken zijn essentieel voor zzp'ers, starters en lokale dienstverlening. Beleid moet beide typen werklocaties erkennen en beschermen, omdat zij samen het economische ecosysteem vormen.

De leegstand op bedrijventerreinen is landelijk en regionaal historisch laag. Onderzoeken en handreikingen van onder andere RVO en provincies benadrukken dat:

- er sprake is van schaarste aan bedrijfsruimte;
- transformatie naar wonen onomkeerbaar is;
- het verdwijnen van werklocaties directe economische consequenties heeft;
- behoud en compensatie van economische ruimte noodzakelijk is voor structurele vitaliteit.

Ook de provincie Utrecht benoemt expliciet dat netto bedrijventerrein verdwijnt door transformatie naar wonen, terwijl de uitbreidingsvraag hoog blijft en leegstand laag is. Dat

bevestigt het beeld dat verdere onttrekking van werklocaties de regionale economische structuur verzwakt.

Daarnaast heeft het Rijk recent benadrukt dat de fysieke ruimte voor economische activiteiten niet mag afnemen. Dat onderstreept dat bescherming van werkruimte geen lokaal belang alleen is, maar onderdeel van een bredere nationale opgave.

Belangrijk is bovendien dat andere gemeenten binnen hetzelfde wettelijke kader wél kiezen voor een steviger beschermingsregime. Zo hanteren gemeenten als Amersfoort in hun Omgevingsprogramma Werklocaties expliciet het uitgangspunt ‘nee, tenzij’ bij transformatie van werklocaties naar wonen. Dit laat zien dat de Omgevingswet geen belemmering vormt om duidelijke grenzen te stellen.

Vanuit ondernemersperspectief is het daarom onbegrijpelijk dat in Hilversum wordt gesuggereerd dat een harde beschermingslijn juridisch niet mogelijk zou zijn.

Daarom trekken wij aan de noodrem. Wanneer de balans tussen wonen en werken structureel is verstoord en een onbalans dreigt, is een correctieve beleidskeuze noodzakelijk.

Wij pleiten daarom voor:

- het expliciet vastleggen van behoud van werklocaties als uitgangspunt;
- het hanteren van het principe ‘nee, tenzij’ bij transformatie naar wonen;
- het onderbouwen van eventuele uitzonderingen met aantoonbare economische compensatie of versterking;
- een aparte strategische benadering voor winkelgebieden, centra en hun aanloopgebieden;
- het structureel monitoren van frictieruimte en leegstand via het Platform Economie.

Wonen is essentieel voor de toekomst van Hilversum. Maar zonder voldoende ruimte voor werk ondergraven wij het economische fundament van de stad. Een gezonde stad is een stad waar wonen en werken in balans zijn. Wanneer deze balans verder verschuift, dreigt Hilversum zich te ontwikkelen tot een ‘slaapstad’: een gemeente waar vooral wordt gewoond, maar waar werkgelegenheid structureel wordt verdrongen. Dat ondermijnt niet alleen de economische structuur, maar ook de levendigheid, mobiliteit en maatschappelijke veerkracht van de stad. En die balans vraagt nu om bescherming, niet om verdere afname van werkruimte.

Ps. In de gemeente Hilversum zijn in de afgelopen jaren tienduizenden vierkante meters bedrijf & kantoorruimtes zonder enige vorm van compensatie getransformeerd naar wonen. Onderzoeken geven aan dat er 2040 een groot tekort zal ontstaan van enkele tieltallen hectare bedrijfsruimte, praktijk en kantoorruimte. Tot op de dag van vandaag is er geen zicht op een oplossing. Dit is geen mening maar een feit en zoals u hopelijk begrijpt maken wij ons grote zorgen rondom deze ontwikkelingen.

2. Platform Economie

Van benoemen naar structureel positioneren

In de visie en uitvoeringsagenda wordt het Platform Economie genoemd als instrument voor monitoring. Wij waarderen deze erkenning. Tegelijkertijd constateren wij dat benoemen niet hetzelfde is als positioneren.

Ps. Platform Economie is geen instrument, Platform Economie is een vertegenwoordiging van alle georganiseerde gebieden. Platform Economie transformeert zichzelf naar een regisserend platform voor meer invloed op economische thema's die onze achterban raken. Oplossingsgericht vanuit een breed draagvlak en op basis van projectmatige samenwerking.

Wanneer economische vitaliteit daadwerkelijk als structurele pijler onder Hilversum 2040 wordt gezien, vraagt dit om een stevig en professioneel georganiseerd economisch klankbord dat niet incidenteel wordt betrokken, maar structureel onderdeel is van de beleids- en besluitvormingscyclus.

In de praktijk ervaren wij nog te vaak dat relevante bijeenkomsten, evaluaties of beleidsontwikkelingen ons pas laat of bij toeval bereiken. Een recent voorbeeld is de evaluatie van het ingevoerde parkeerbeleid. De conclusies en beleidsaanpassingen die daaruit voortvloeien zijn direct van invloed op ondernemers en investeringsbeslissingen, maar structurele betrokkenheid van het Platform Economie aan de voorkant ontbrak. Dat is een gemiste kans, voor ondernemers én voor de gemeente.

De ondernemersverenigingen beschikken over waardevolle gebiedskennis. Zij weten wat er speelt, waar knelpunten ontstaan en waar creatieve oplossingen mogelijk zijn. Tegelijkertijd beschikken zij niet altijd over voldoende tijd, middelen en organisatorische capaciteit om zelfstandig als professioneel en strategisch klankbord te functioneren. De inzet is vaak vrijwillig en aanvullend op het eigen ondernemerschap. Dat beperkt continuïteit en slagkracht.

Wij onderstrepen dat de gebiedsagenda's onverminderd belangrijk zijn. Zij zorgen voor focus, betrokkenheid en maatwerk per gebied. Tegelijkertijd is het essentieel dat wij de samenhang tussen de verschillende gebieden blijven zien. Hilversum is geen optelsom van losse deelgebieden, maar een samenhangend economisch systeem. Een onderdeel van een regio en verbonden met (inter)nationale economische netwerken.

Het zou zonde, en bestuurlijk inefficiënt, zijn wanneer met tijd, geld en positieve energie wordt geïnvesteerd in het opstellen van gebiedsagenda's, maar de uitvoering vervolgens niet conform planning of ambitie verloopt. Dat leidt tot verlies van vertrouwen, vertraging in investeringen en feitelijk tot kapitaalvernietiging. Goede plannen vragen om consistente uitvoering en structurele monitoring.

Juist daarom is investeren in een overkoepelend Platform Economie essentieel. Juist daarom is het positief dat de gemeente bereid is te investeren in de verdere professionalisering van het Platform Economie. Naast het versterken van de organisatiegraad binnen de afzonderlijke gebieden, is een centraal platform nodig dat:

- de wisselwerking organiseert tussen stakeholders;
- verbinding legt tussen operationeel, tactisch en strategisch niveau;
- gebied overstijgende knelpunten signaleert en adresseert;
- consistentie bewaakt in uitvoering en prioritering;
- en Hilversum positioneert als samenhangend economisch geheel binnen de regio en daarbuiten.

Professionalisering vraagt om wederkerigheid: versterking aan ondernemerszijde én institutionele verankering vanuit de gemeente. Niet afhankelijk van personen of bestuursperiodes, maar robuust georganiseerd voor de lange termijn. Ondernemen en investeren kennen immers een veel langere horizon dan vier jaar.

Wij pleiten daarom voor:

- formele positionering van het Platform Economie als vaste overleg- en adviespartner bij economische en ruimtelijke vraagstukken;
- structurele en vroegtijdige betrokkenheid bij beleidsontwikkeling, niet uitsluitend bij evaluatie achteraf;
- meerjarige borging van middelen voor professionalisering en continuïteit;
- versterking van de organisatiegraad binnen de afzonderlijke gebieden én actieve coördinatie tussen die gebieden;
- integrale betrokkenheid bij domein overstijgende thema's zoals bereikbaarheid, parkeerbeleid, netcongestie en energietransitie;
- een duidelijke terugkoppelings- en verantwoordingsstructuur richting college en raad;
- en expliciete erkenning dat de samenwerking met het Platform Economie meer is dan het afvinken van een participatievereiste, maar gericht is op inhoudelijke co-creatie, mede-eigenaarschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor uitvoering en resultaat.

Een professioneel en stabiel georganiseerd Platform Economie voorkomt versnippering, versterkt de uitvoeringskracht en borgt continuïteit over bestuursperiodes heen. De winst zit in een duurzame, constructieve samenwerking waarin overheid en ondernemers gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor een economisch sterke stad.

3. Economie vraagt om een geïntegreerde aanpak

Economie staat niet op zichzelf. Wij zien en waarderen dat er in verhouding tot voorgaande jaren meer gemeentelijk budget wordt vrijgemaakt om de economie te versterken en om weeffouten en tekortkomingen in beleid en operatie zo spoedig mogelijk te herstellen.

Tegelijkertijd constateren wij dat economische vraagstukken sterk verweven zijn met andere domeinen, zoals:

- wonen;
- bereikbaarheid;
- parkeerbeleid;
- netcongestieproblematiek;
- duurzaamheid;
- warmtevisie en energieprogramma's.

Ook wonen verdient hier expliciete aandacht. Passende en betaalbare woonruimte voor jonge mensen, starters en mensen met een lager inkomen is een directe economische randvoorwaarde. Juist deze groepen vormen het personeel van retail, horeca, zorg, techniek en andere stadsverzorgende bedrijven. Wanneer zij geen passende woonruimte kunnen vinden, ontstaat structurele arbeidsmarktkrapte. Wonen is daarmee geen losstaand sociaal thema, maar onderdeel van het economisch fundament van Hilversum.

Het uitrollen van nieuw parkeerbeleid, het omgaan met netcongestie en het voorsorteren op een toekomstbestendig warmteprogramma hebben directe impact op ondernemers en investeringsbeslissingen. Deze thema's vragen om een geïntegreerde aanpak.

Hoewel wij zien dat de gemeente inzet op participatie en ondernemersbetrokkenheid, constateren wij dat deze betrokkenheid in de praktijk regelmatig te laat plaatsvindt, onvoldoende gestructureerd is of onvoldoende aansluit bij de belevingswereld van ondernemers.

Voor ondernemers geldt dat tijd schaars is en besluitvorming vaak direct gekoppeld is aan investeringen en risico's. Informatievoorziening en participatie moeten daarom:

- tijdig plaatsvinden (aan de voorkant van beleidsvorming);
- helder en concreet zijn;
- praktisch toepasbaar;
- en gecommuniceerd worden in begrijpelijke, toegankelijke taal (B1-niveau waar mogelijk).

Initiatieven zoals het Ondernemerspanel zijn waardevol, maar laten ook zien dat communicatievorm, timing en vraagstelling bepalend zijn voor effectieve betrokkenheid. Wanneer participatie te abstract, te laat of te beleidsmatig is ingestoken, ontstaat afstand in plaats van samenwerking.

Wij pleiten daarom niet voor méér participatie, maar voor beter georganiseerde, doelgroep specifieke en strategisch ingebedde samenwerking.

Wij roepen daarom op tot:

- integrale beleidsontwikkeling over domeinen heen;
- structurele economische toetsing van majeure beleidskeuzes;
- vroegtijdige betrokkenheid van ondernemers bij beleidsvorming in plaats van consultatie achteraf;
- communicatie en participatievormen die aansluiten bij de doelgroep ondernemers (duidelijk, concreet en in begrijpelijke taal);
- het expliciet meewegen van uitvoerbaarheid en investeringsimpact voor ondernemers bij nieuw beleid.

Een sterke economie vraagt niet alleen om inhoudelijk goed beleid, maar ook om goed georganiseerde samenwerking met de doelgroep die het beleid raakt.

Tot slot

Wij onderschrijven de ambitie van Hilversum 2040. Maar ambitie vraagt om scherpe keuzes, bestuurlijke consistentie en structurele samenwerking.

Economische vitaliteit ontstaat niet vanzelf. Zij is het resultaat van bewuste ruimtelijke keuzes, duidelijke prioritering en professioneel georganiseerde samenwerking tussen gemeente en ondernemers.

Wij verzoeken u daarom:

1. **Werklocaties nadrukkelijker te beschermen** en transformatie naar wonen te beperken tot uitzonderingssituaties volgens het principe 'nee, tenzij', met aandacht voor structurele frictieruimte en economische compensatie waar nodig.
2. **Het Platform Economie structureel en formeel te positioneren** als vaste overleg- en adviespartner bij economische en ruimtelijke vraagstukken, inclusief meerjarige borging van professionalisering en continuïteit.
3. **Economische belangen integraal en aantoonbaar mee te wegen** bij domein overstijgende beleidsontwikkeling, inclusief structurele economische toetsing van majeure beleidskeuzes.

4. **Gebiedsagenda's te blijven versterken**, maar tegelijkertijd de samenhang tussen de verschillende gebieden actief te organiseren en te bewaken, zodat investeringen in tijd, geld en energie daadwerkelijk leiden tot uitvoering conform planning en ambitie.
5. **Samenwerking met ondernemers te organiseren als inhoudelijke co-creatie**, niet als procedurele participatiestap, met tijdige betrokkenheid en communicatie die aansluit bij de doelgroep.

Hilversum is sterk door haar ondernemers, haar gebieden en haar regionale en (inter)nationale verbindingen. Die kracht vraagt om een stabiel, professioneel georganiseerd economisch fundament dat verder reikt dan één bestuursperiode.

Een economisch veerkrachtig Hilversum is geen vanzelfsprekendheid. Het is het resultaat van consistente, moedige en toekomstgerichte keuzes.

Wij vertrouwen erop dat u onze zienswijze zorgvuldig betreft bij de verdere besluitvorming en zien uit naar een duurzame samenwerking in de uitvoering van Hilversum 2040.

Ondernemende groet,
namens alle ondernemersvertegenwoordigers in het Platform Economie

5.1.2.e

5.1.2.e

voorzitter Platform Economie